

ÖĞRENCİ ÜYE KURULTAYI SONUÇ BİLDİRİSİ YAYIMLANDI

28 Mart 2015 tarihinde Ankara`da TMMOB Teoman Öztürk Öğrenci Evi`nde gerçekleştirilen Öğrenci Üye Kurultayı 2015`in Sonuç Bildirisi yayımlandı.

Öğrenci Üye Kurultayı 2015, "Bilimsel Eğitim ve Özerk Üniversite İçin" temasıyla 28 Mart 2015 tarihinde Ankara`da TMMOB Teoman Öztürk Öğrenci Evi`nde gerçekleştirilmiştir. Şubelerimizde Kurultay başlıklarına yönelik olarak yapılan Yerel Kurultaylardan süzülen görüşler; öğrenci üye örgütlülüğünün, ülkemizdeki mühendislik eğitiminin, üniversitelerde yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerilerinin ve meslek alanlarımıza ilişkin gelişmelerin tartışıldığı Öğrenci Üye Kurultayı'na taşınmıştır. Kurultaya 18 Şube ve 49 üniversiteden, MMO Öğrenci Üye Yönetmeliğine göre Odaya üye olan yaklaşık 21 bin öğrenci üyeyi temsilen 350 delege katılmıştır. Kurultay'da gerçekleştirilen sunumlar ve forumlarda yapılan tartışmalar sonucunda, aşağıdaki görüşler ortaklaştırılarak kamuoyuna duyurulmak üzere bu sonuç bildirisi oluşturulmuştur.

12 Eylül askeri darbesinden bu yana üniversiteler neoliberal politikalar çerçevesinde sermayenin ihtiyaçlarına göre yapılandırılıyor. Kapitalizmin çıkarlarına odaklı bir yükseköğretim sisteminin hedeflendiği bu süreçte ve son 13 yıllık AKP iktidarı süresince üniversitenin yapısı büyük bir değişime uğramıştır.

AKP iktidarı döneminde üniversitelerin sermayeye açılması ve ticarileştirilmesi hızlanmıştır. Üniversitelilerin temel ihtiyaçlara ulaşma imkânları ticarileşme politikası nedeni ile gün geçtikçe zorlaşmaktadır. Üniversitelilerin beslenme, ulaşım, barınma, sağlık gibi alanlardaki sorunları gün geçtikçe derinleşmektedir.

Her İl'e bir üniversite söylemi ile yola çıkan siyasi iktidarın kendi çıkarları için bir gecede açtığı üniversiteler, bilim kurumu olmaktan uzak bir yapıya sahiptir. Mevcut üniversitelerin durumlarını iyileştirmek ve bu üniversitelerin durumlarını eşitlemekten uzak politikalar ülkeyi üniversite hurdalığına çevirmektedir. Gerekli laboratuvar koşulları ve altyapı sağlanamaması sonucu öğrenciler ihtiyaçları olan pratik bilgiye sahip olamamaktadır. Bu da istihdam sürecinde hem mezunların birçok problem yaşamasına neden olmakta hem de kamusal bir hizmet olan mühendisliğin niteliğinde düşüş gibi ciddi sıkıntılar yaratmaktadır.

Mühendislik-Mimarlık eğitiminde artırılan kontenjanlar ve planlama anlayışının olmaması, "teknik öğretmen" yetiştiren programa tabi olanlara tamamlama programlarıyla "mühendis" unvanı verilmesi, özellikle belirli bölümlerden mezun mühendis ve mimarların istihdam sorununu artırdığı gibi, bu kitlenin mesleki kimliklerinde de erozyon yaratmaktadır. Mühendislik eğitiminin tamamlanması için zorunlu olan staj ve bazı üniversitelerde yine zorunlu olan intörn mühendislik eğitimi adı altında öğrencilerin emekleri sömürülmekte, eğitimleri ile tamamen alakasız işlerde çalıştırılmaktadır. Aynı zamanda bu uygulamalar sırasında verilmesi zorunlu olan ücretleri ve yapılması zorunlu sigortaları karşılanmamakta ve bu duruma itiraz etmek isteyen öğrenciler stajlarını yakmakla tehdit edilmektedir.

Üretim süreçlerinde ortaya çıkan değişim, mühendis ve mimarları yeniden biçimlendirmekte, mesleki formasyonlarını değiştirmekte, istihdamı daraltmaktadır. İşsizliğin artması ücret politikalarını olumsuz yönde etkilemekte, mühendisin ve mimarın emeği ile orantılı ücret almasını engellemektedir. Bir diğer yandan mühendisler, patronlar tarafından işsizlikle tehdit edilmekte, bu tehditlerle haklarını aramalarına engel olunmaya ve şirketlerin yaptıkları yolsuzluklara, usulsüzlüklere göz yumdurulmaya çalışılmaktadır. Bu durum, şirketler tarafından yapılan ihlallerin denetimini imkânsızlaştırmakta; son dönemde Soma, Ermenek, Şırnak, İstanbul başta olmak üzere yüzlerce işçi ve mühendisin iş cinayetlerine kurban gitmesi ile sonuçlanmaktadır.

Sermayenin kendi çıkarları doğrultusunda üniversitenin tüm imkânlarından yararlanması, öğrencilerin haklarının gaspından öteye gitmemiştir ve gitmeyecektir. Neoliberal anlayışın üniversiteleri götüreceği yer; piyasaya açık, paralı ve sermayenin pazar alanı haline getirilmiş bir üniversite olacaktır. Üniversitelerin ticarethane (şirket), öğrencilerin müşteri ve bilginin meta haline dönüştürülmesini amaçlayan yaklaşımları onaylamıyor ve doğru bulmuyoruz. Günümüzde sermayenin üniversiteler üzerinden uyguladığı ve öğrenciler üzerinden haksız prim

sağladığı bir politika da oluşturulan kariyerizm algısı ile ilgilidir. Böylece öğrenciler, tamamıyla ben-merkezci ve sadece kendi çıkarını düşünen bireyler haline getirilmeye çalışılmakta, toplumsal bağlarından koparılıp kendi kabuğuna hapsedilmeye zorlanmaktadır.

Mühendislik eğitime ve öğretiminde uygulanan bu piyasacı politikalarla en genel anlamda üniversitenin kendisine dönük tüm üniversiteyi kuşatan, farklı düşünenlerin yaşam alanlarını adım adım yok eden bir biçimde yoğunlaştırılan gerici siyasal, kültürel, ideolojik baskılar, bu baskıları pekiştirecek biçimde yürürlüğe konulan yönetmelik ve yönergeler birlikte değerlendirildiğinde, AKP eliyle inşa edilmekte olan yeni rejimin piyasacılık, gericilik ve faşizm karakterinin üniversitelerdeki tezahürü tüm çıplaklığıyla görülebilmekte, AKP'nin üniversiteye biçtiği rol net bir biçimde kavranabilmektedir. Tüm bu uygulamalar, biz mühendis adaylarının ve üniversite bileşenlerinin, en geniş kapsamda da emekçilerin yararına olmayan, neoliberal politikalar sonucunda oluşturulan AKP-Sermaye bütünlüğünü sağlayan ve küresel kapitalizmin çıkarına olan uygulamalardır. Uygulanmakta olan tüm bu politikaların üniversitelerde hayata geçirilmesi ise dün olduğu gibi bugün de YÖK eliyle sağlanmaktadır.

Büyük toplumsal muhalefeti bastırmak amacıyla 12

Eylül faşist darbesini gerçekleştirenler, gericiliği ve muhafazakârlığı toplumun tüm hücrelerine yerleştirme politikalarını üniversitelerde de YÖK eliyle sağlamışlardır. Üniversiteler yukarıdan aşağıya YÖK eliyle, sermaye düzenini yeniden yapılandırmayı amaçlayan AKP'nin ihtiyaçları doğrultusunda dönüştürülmektedir. Üniversitelerdeki bu dönüşüme karşı çıkan, iktidarın baskılarına direnen devrimci-demokrat öğrencilere karşı AKP'nin güdümünde dinci gerici-faşist çeteler polis desteğinde saldırılar düzenlemekte, öğrencilerin can güvenliği ve öğrenim özgürlüğü ortadan kaldırılmaktadır. AKP döneminde binlerce öğrenci disiplin soruşturmasına uğramış ve çeşitli cezalar almıştır. Yine yüzlerce öğrenci polis operasyonları sonucunda tutuklanmıştır. Bu baskı politikalarından akademisyenler ve üniversite çalışanları da yoğun bir biçimde etkilenmektedir. Siyasal iktidarın üniversitelerdeki kadrolaşma politikasının da etkisiyle bilim insanları üzerinde gerici kadrolaşmanın baskısı yaşanmaktadır.

2013 Haziran'ında Gezi Parkı'nda başlayan ve hızla tüm Ülkeye yayılan direniş sonrasında, meşruluk zeminini kaybeden AKP hükümetinin artık sadece elindeki polis şiddeti ve devlet gücünü politikleşmiş halk yığınları üzerinde bir baskı aracı olarak kullanmaktan başka yolunun

kalmamış olması ise İç Güvenlik Yasası'nın başlıca nedenidir. AKP bu yasayla, kendine tehdit olarak gördüğü her muhalif sesi susturmayı ve baskılamayı amaçlamakta ve kendi iktidarını sağlama almaya çalışmaktadır.

Bilimsel, eşit, parasız, laik, demokratik eğitim mücadelesinin en önemli gündemlerinden biri de Türkiye'de yaşayan milyonlarca insanın eğitim hakkını gasp eden "anadilinde eğitim hakkında yoksun olma" sorunudur. Halkların eşit yurttaşlık temelinde bir arada yaşayabilmesi ve bu temelde oluşturulması gereken kamusal eğitimin olmazsa olmazlarından biri de herkesin kendi anadilinde eğitim alabilmesi, kendi anadilini konuşabilmesi ve yaşatabilmesidir. Anadilinde eğitim hakkı temel bir haktır.

AKP'nin gerici-sünni İslam sentezi üzerinden kurguladığı yeni Türkiye politikaları altında azınlık olarak görülen farklı inanç ve inançsızlık tercihleri sistematik baskı altında tutulmakta, bireylerin temel hak ve hürriyetleri gasp edilmektedir. Laiklik temelinde insanların inanma ve inanmama hürriyetlerine devlet tarafından müdahale edilmemelidir.

Gerici AKP diktatörlüğü, kadına toplumsal rol olarak çocuk bakma ve ev işi işleri benimseterek kadını ekonomik, siyasal, toplumsal alanlardan dışlamakta ve çalışma hayatında ikinci plana atmaktadır. Mühendisliğin erkek egemen bir meslek olarak kabul edilmesi ile bu alanda çalışan kadınlar ücret eşitsizlikleri, sahada çalıştırılmama, terfizin durumlarında ikinci plana atılma, eğitim ve kariyer olanaklarından daha az yararlanabilme gibi mağduriyetlerle karşılaşmaktadır. Bu cinsiyetçi ayrımcılıkların hedefi sadece kadınlar değil aynı zamanda LGBTİ bireylerdir. AKP'nin homofobik-baskıcı politikaları sokakta nefret cinayetleri olarak kendini gösterirken, çalışma ortamında da yıldırımalar, hakaretler ve bireyin benimsemediği bir kimliği üstlenmek zorunda kalması gibi durumlar oldukça yaygındır. Kadın ve LGBTİ mühendisler ortak bir mücadele zemininde Oda komisyonları içerisinde örgütlü mücadeleleri ile seslerini daha da fazla duyurabileceklerdir.

Tüm bu belirlemeler sonrasında TALEPLERİMİZ:

► Eğitim her aşamada eşit, parasız, bilimsel, demokratik ve laik olmalıdır.

► YÖK'ün baskıcı, piyasacı, gerici niteliği AKP ile birlikte derinleşmiştir. Demokratik eğitim ve özerk bir üniversite için YÖK kapatılmalıdır.

► Üniversitelerde söz ve karar hakkı üniversitelerin üç ana unsuru olan öğretim üyeleri, üniversite emekçileri ve öğrencilerde olmalıdır. Sermaye çevreleri ve siyasi iktidara üniversitenin hiçbir organında yer verilmemelidir. Üniversite organlarının oluşumu, üniversite bileşenlerinin dengeli ve eşit katılımını sağlayacak biçimde düzenlenmelidir. Üniversite içinde alınacak kararlar, tüm üniversite bileşenlerinin içerisinde olduğu mecralarda alınmalıdır. Haziran direnişi sırasında Gezi Parkı'nda binlerce kişinin katıldığı karar alma forumları bu sistemin en somut örneğidir.

► Sorgulayan, özgür düşünen ve bilimsel olarak gelişen bir üniversite kimliği için ezberci ve baskıcı eğitimden vazgeçilmelidir. Uygulamalı ders sayısı ve laboratuvarlar artırılmalıdır.

► Kadınların çalışma yaşamında karşılaştığı cinsiyet ayrımcılığına ve tacize karşı yasal yaptırımlar artırılmalıdır. Kreş, gündüz bakımevi, emzirme ve doğum izni gibi haklar hukuken garanti altına alınmalıdır. Yaşamın her alanında cinsiyetçi yaklaşımlar terk edilmeli, çalışma yaşamında cinsiyet ayrımına son verilmelidir.

► Eğitim hakkının bir parçası olarak üniversitelilerin beslenme, ulaşım, sağlık, barınma gibi tüm ihtiyaçları parasız karşılanmalıdır.

► Bilimsel ve nitelikli eğitim mücadelesinde temel taşlardan biri olan anadilde eğitim hakkı hayata geçirilmelidir.

► TMMOB Teoman Öztürk Öğrenci Evi'nin MMO öğrenci üye komisyonları tarafından üniversitelerde tanıtım ve duyurusunun yapılması sağlanmalıdır. TMMOB Öğrenci Evlerinin başka illerde de açılması için çaba sarf edilmelidir.

Bu talep ve kararlar, bilimsel, laik, özerk, demokratik üniversite ve özgürlük mücadelemizin ideolojik altyapısını oluşturmak açısından önemlidir. Bu temelin pekiştirilmesi ve bugün tartışılan konuların pratik bir sürece evrilmesi MMO Öğrenci Üye Örgütülüğünün görevidir.

Yaşasın TMMOB, Yaşasın MMO, Yaşasın Öğrenci Üye örgütülüğümüz!

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

VIII. ULUSAL İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ KONGRESİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Odamız adına Adana Şube sekreteryasında düzenlenen "VIII. Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kongresi" 16-18 Nisan 2015 tarihlerinde Çukurova Üniversitesi Mithat Özhan Amfisi'nde gerçekleştirildi.

Üç gün süren kongrenin açılış konuşmaları MMO Adana Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Atıcı, MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı tarafından yapıldı.

MMO Adana Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Atıcı açılışta özetle şunları söyledi:

"Bilim, teknoloji ve sanayileşme toplumsal gelişim ve değişimin temel dinamikleri ise ve bilim teknolojiyi, teknoloji ise katma değeri yüksek sanayileşmeyi geliştirerek, refah toplumunu ve ülke demokrasisinin düzeyini yükseltiyor ise güvenlik ve sağlık da sosyal ilerlemenin en temel öğelerindedir. Hiçbir şey insan hayatından daha değerli değildir. Sağlıklı ve güvenli ortamda çalışma hakkı en temel insan haklarından biridir.

Ülkemizdeki yaygın kanının aksine, sanayileşme ve kalkınmanın bedeli; iş kazalarından ve meslek hastalıklarından gereği gibi korunamayan, işsiz kalma ve işini kaybetme korkusu yaşayan, örgütlenmeleri engellenen, sosyal güvenliğinden endişe duyan bir çalışan kesim yaratmak değildir.

İnsanın refahı, mutluluğu, sağlığı ve güvenliğinden ödün veren bir sanayileşme ve kalkınma anlayışı benimsenmez.

Son birkaç yılda Davutpaşa, Tuzla, Kemalpaşa, Dursunbey, Ostim, İvedik, Elbistan'da, Kozan Ergenüşağı, Esen-

yurt, Gaziantep OSB, Zonguldak Kozlu, Samsun Bakır İşletmesi ve Mecidiyeköy'de ve Soma'da ve Ermenek'te çok sayıda insanımızın hayatını kaybettiği "iş cinayetleri", aslında yapısal sorunlara işaret etmektedir.

Sorunlara kalıcı çözümler bulmak istiyorsak yine "İş'e, yani ülkemizin sanayileşme ve kalkınma politikalarına dönmemiz gerekiyor. Ucuz işgücüne dayalı ve katma değeri düşük, emek yoğun, kaynak yoğun süreçlere dayanan, işçi sağlığı ve iş güvenliğinin bir maliyet unsuru olarak görüldüğü ve bu yüzden iş kazalarının giderek arttığı, bir sanayileşme modelinden vazgeçilmelidir. Araştırma geliştirmeye kaynak ayıran, katma değeri, artı değeri yüksek ürünlere yönelik bir sanayileşme modeli, bağımsızlığı ve gelişkin bir sanayi toplumunu, refah devletini, demokrasisi daha güçlü bir ülkeyi ve insanına çalışanına değer veren bir toplumu beraberinde getirecektir."

MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar şunları söyledi:

"TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve şahsım adına sizleri saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum. VIII. Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kongresine hoş geldiniz.

Konuşmama, İstanbul'da tır parkında, Ostim'de, Elbistan'da, Davutpaşa'da, Soma'da, Torunlar inşaatta, Ermenek'te ve bütün iş cinayetlerinde yitirdiğimiz emekçileri saygıyla anarak başlamak istiyorum.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunlarının doğru çözümlere kavuşturulmasına yönelik güvenlik önlemlerinin geliştirilmesi, mesleğimiz ve Odamızın temel görevleri arasındadır. Odamız uzmanlık alanlarımızla ilgili tüm dallarda olduğu gibi işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda da geliştirici, iyileştirici çalışmalara katkıda bulunmayı en önemli görevlerinden biri olarak görmektedir.

16 yıldan bu yana düzenlediğimiz işçi sağlığı, iş güvenliğine yönelik sempozyum ve kongrelerin, mevzuat ve uygulamalar açısından ülkemizde bu konu üzerine duyar-

lılıkların yerleşmesinde önemli bir rolü bulunmaktadır. Etkinliklerimizde şekillenen bütünlüklü öneriler ve Oda Raporumuz bu alanda önemli açılımlar sağlamış ve bu konuda çalışma yapan kesimler için önemli bir başvuru kaynağı olmuştur.

Odamız, tüm mesleki uygulama alanlarımızda olduğu gibi, bu alanda çalışacak üyelerimizin bilgi ve deneyimlerinin geliştirilmesini; lisans eğitiminin meslek içi eğitimlerle desteklenmesini ve yaşam boyu eğitimi zorunlu görmektedir. Üyelerimiz ve ilgililerin kullanımına yönelik olarak kongrelerimizin bildiri, panel kitaplarının yanı sıra iş güvenliği, periyodik kontroller, kaldırma iletme makineleri, basınçlı kaplar, yangın güvenliği, iş makineleri ve ilgili konularda yüzlerce kitap basımı gerçekleştirilmiştir.

Çalışma temel bir haktır. Ancak bu hakkın kabulü tek başına bir anlam ifade etmemektedir. Bu hakkın kullanımı, aynı zamanda işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri eşliğinde gerçekleşmesi ve insanca yaşama hakkının gerekliliklerini karşılayacak bir içerikte anlaşılmalıdır.

Yaşam hakkının sağlıklı çalışma ve yaşama hakkı ile bütünleşmesi, her şeyin odağına insanın yerleştirilmesi gerektiği açıktır. İş kazalarının yüzde 98'inin önlenilebilir nitelikte olduğu düşünüldüğünde, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının büyük oranda ortadan kaldırılması için bu insancıl yaklaşımın her alanda benimsenmesi, üretim ve çalışma koşullarının bu yaklaşımla yeniden düzenlenmesi, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağladığı olanakların bu alana yönelik kullanılması gerekmektedir.

"Sosyal devlet", "refah devleti", "sosyal hukuk devleti", "güvenceli çalışma" gibi kavramların geçerliliğinin bulunduğu önceki dönemlerde; çalışma hakkı, güvenceli çalışma, sendikal örgütlenme ve iş yasalarına verilen önem, bir yanı sıra ülke ve toplumların gelişmişlik düzeyleriyle, ama esasen, bu uğurda verilen mücadeleler ve dünya konjonktürü ile doğrudan ilintili idi. Sanayileşmesini tamamlamamış ve demokrasi kültürü gelişmemiş bizim gibi ülkelerde ise bu konular üzerine eleştiri, öneri, denetim sistematiği oldukça sorunludur. Çalışanların sağlığı ve güvenliği, yeni liberal iktisadi dönüşüm süreciyle birlikte çok daha açık biçimlerde, "maliyet" yaklaşımı altında vahşi sömürü ve azami kâr unsuruna tabi kılınmıştır. Bugün 21. yüzyıl Türkiye'sinde başta madenler olmak üzere birçok sektördeki çalışma koşulları, adeta 18.-19. yüzyılların çalışma koşullarının Türkiye topraklarında yaşanan halidir.

Hızlı gelişen bilim ve teknoloji ile kalkınma süreci ve sanayileşme, toplumlara ve ülke ekonomilerine kuşkusuz birçok fayda sağlamıştır. Ancak insanın çalışma yaşamı ve güvenliği için aynı başarının yakalandığını söylemek güçtür. Zira sömürü ve bugün her boyutuyla gördüğümüz maliyet-verimlilik-azami kâr kıskacı, çalışma yaşamını, çalışma hakkını ve güvenliği bire bir belirlemektedir.

Sanayileşmenin ve kalkınmanın bedeli asla; iyi eğitilmiş işgücünden ve gerekli önlemlerden kaçınma olmamalıdır. Yeterli ölçüde beslenen, iş kazaları ve meslek hastalıklarından gereği gibi korunan, işsiz kalma-işini kaybetme korkusu yaşamayan, örgütlenmeleri engellenmeyen, sosyal güvenliğinden endişe duymayan, kısaca insanın refahı, mutluluğu, sağlığı ve güvenliğini esas alan bir kalkınma, sanayileşme ve çalışma yaşamı yaklaşımı benimsenmelidir.

Sağlıklı ve güvenli ortamlarda yaşama ve güvenceli çalışma hakkının en temel hak olarak benimsenmesi gerekmektedir. Bu hakkın kullanımında işyerlerinin çalışanların beden bütünlüğü ile sağlığını bozucu etkilerden arındırılması esastır. Bu hakkın korunması ve kullanımında devlet asli sorumludur. Bu noktada Soma, Torunlar Center, Ermenek katliamlarının da işaret ettiği en önemli unsur, denetimdir, etkin kamusal denetimdir. Ancak denetimi sadece yasal düzenlemelere aykırı davranış ve durumları tespit etmek, soruşturmak ve raporlamak şeklinde algılamak gerekir. Denetim olgusunu bir baskı aracı veya yöntemi olarak değil, nedensellikleri birleştirip sentezleyen, aksayan yönlerin nedenlerini-niçinlerini tespit eden, bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasını sağlayan, planlamanın yapıldığı dinamik bir süreç olarak algılamak gerekiyor.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği, iş güvenliği mühendisliği ve işyeri hekimliği konularına uzanan değişimlerin altyapısı, 1980 sonrası neo-liberal döneme damgasını vuran, 2000'li yıllarda yoğunlaşan esnek ve fason üretim, taşeronlaştırma, serbestleştirme, özelleştirme, kısaca esnek ve taşeron üretim-istihdam politikalarında kök bulmaktadır.

2003 yılından bu yana çalışma yaşamıyla ilgili yapılan tüm düzenlemeler emeğin, mühendisliğin aleyhine ve işçi sağlığı ve iş güvenliği normlarının dışında, tamamen sermaye güçlerinin lehine olmuştur. 4857 sayılı İş Kanunu, 4947 sayılı torba kanun, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 5920 ve 5921 sayılı İş Kanunu, İşsizlik Sigortası Kanunu ve Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunlar, 6009 sayılı torba kanun, 6111 sayılı torba kanun, Ulusal İstihdam Strateji Belgesi, 6331 sayılı iş güvenliği kanunu ve son torba kanun ile çalışma yaşamı, esnek üretim ve esnek çalışma temelinde yapılandırılmıştır. Yeni çalışma türleri devreye sokulmuş, geçici istihdam, taşeronluk, kısmi süreli çalışma, telafi çalışması, çağrı üzerine çalışma, uzaktan çalışma, serbest zaman uygulaması, denkleştirme süresi vb. uygulamalara geçilmiştir. İş güvencesi kaldırılmış, işler taşeronluk uygulamasıyla bölünmüş; işçilerin tamamen sermaye güçlerinin belirlediği koşullarda çalışmasının önü açılmıştır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği politikaları piyasanın acımasız koşullarına terk edilmiştir. İş güvenliği mühendisliği ve işyeri hekimliği uygulamaları daha yerleşmeden geriletilmiş, mevzuat tüm yargı kararlarına karşın piyasa ihtiyaçlarına göre düzenlenmiştir. İş kazalarının ve iş cinayetlerinin sürekli olarak artması, kısaca işçi sağlığı ve iş güvenliği politikalarındaki yapısal sorunların tamamı, sermayenin azami kâr, azami sömürü politikalarından kaynaklanmaktadır.

Bu politikalarından dolayı taşeron çalışan işçi sayısı üç kat artmıştır. İşsizlik oranı çift hanelere çıkmıştır. İşçi statüsünde çalışanların çok büyük bir bölümü asgari ücrete mahkûm edilmiştir. Çalışma süreleri artmıştır. Çalışma koşulları ağırlaşmıştır. Kamuya ait birçok işyeri özelleştirilmiştir. Sendikali işçi oranı azalmıştır. İş kazaları ve iş kazaları sonucu ölümler artmıştır.

Bilim der ki, işçi sağlığı ve iş güvenliği çok disiplinlidir.

İşçi sağlığı ve güvenliği hekimlik hizmetidir. Mühendislik hizmetidir. Hekimler, mühendisler, mimarlar, işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanmasında önemli bir işleve sahiptir. Mühendis ve mimarların işçi sağlığı ve güvenliği konusunda eğitimleri ve işyerlerinde verdikleri hizmetin denetlenmesi de önemlidir. Eğitim ve denetimde hekim ve mühendis-mimar-şehir plancılarının örgütleri de rol üstlenmelidir. Ancak hükümet; TTB ve TMMOB'yi, işçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin kararların alınmasında, üyelerinin eğitilmesinde, üyelerinin işyerlerinde bu alana ilişkin yaptığı faaliyetlerinin denetlenmesinde hep devre dışı bıraktı.

İş kazaları ve meslek hastalıkları sorunu, sermayenin azami kâr hırsı ve çalışma yaşamına yönelik politikaların emek aleyhine oluşmasından dolayı önümüzdeki dönemde önemi artarak sürecektir. Küreselleşme ve neo liberal serbestleştirme, özelleştirme, sendikasılaştırma, taşeronlaştırma, esnek istihdam politikaları ile kamu idari yapısı, personel rejimi ve kamusal denetim alanlarında gerçekleşen dönüşüm ve tasfiye sonucu bu alanda nice olumsuz gelişme ve olay yaşanacaktır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik mevzuat düzenlemeleri, piyasa aktörlerinin çıkarları doğrultusunda hazırlanmıştır. İşyeri hekimi ve iş güvenliği mühendislerinin eğitimlerini özel kuruluşlara bırakan, alanın ehli mühendislik örgütlerinin verdiği sertifikaları görmezden gelen, hizmet sunumunu ve eğitim aşamasını taşeronlara devreden, işyeri ortak birimlerini tasfiye ederek işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin özel sektör eliyle yürütülmesini hedefleyen, idari yargı kararlarını görmezden gelen bir anlayışla oluşturulan mevzuat bu alanda süregelen krizi devam ettirecektir.

Gerek 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın gerekse onun üzerinde yapılan yeni değişikliklerin iş kazaları, iş cinayetleri ve meslek hastalıklarını önleyici bir yönü bulunmamaktadır.

Bu koşullarda tek çare mücadele etmek, örgütlenmek ve mücadelelerin sonuç alıcı olmasını sağlamaktır.

Dileğimiz, mevzuat çalışmalarında, ilgili emek ve meslek kuruluşlarının görüşlerinin dikkate alınması ve tüm çalışanlar için sağlık ve güvenlik politikalarının oluşturulmasıdır; ancak bu konuda da umut verici gelişmeler yaşanmamaktadır.

Odamız işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatındaki tüm olumsuzlukların giderilmesini, iş kazaları ve meslek hastalıklarına yönelik önleyici yaklaşımlar geliştirilmesini, iş güvenliği mühendisliğinin çalışma yaşamının sorunlarını çözmeye katkı koyacak şekilde yaşama geçirilmesini, işçilerimizin ve tüm çalışanlarımızın yaşamlarının güvenceye alınması mücadelesini sürdürecektir. Bu mücadelenin bir parçası olan İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongremizin bu sorunların açıklıkla tartışılacağı ve çözüm önerilerinin geliştirileceği birer kürsü olacağını söylemek isterim.

Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kongremizin, örgütlenme özgürlüğünün önündeki engellerin kaldırıldığı, çalışanların geleceklerinden kaygı duymadığı; insanların birbirlerine saygı gösterdiği; bizlerin ve çocuklarımızın iş ve işsizlik kaygılarının olmadığı; işçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin toplumsal bilinç ve duyarlılıkların geliştiği; sosyal devlet anlayışının hakim kılındığı; çalışanların sorunlarıyla ilgili konularda söz ve karar sahibi olduğu, özgürce yaşayacağımız insanca bir gelecek ütopyasına katkıda bulunmasını diliyorum.

Sözlerime son verirken, ev sahibimiz Çukurova Üniversitemizin Rektörlüğüne, Odamız adına kongrenin gerçekleştirilmesini sağlayan danışma, düzenleme, yürütme kurulları ile kongre sekreteryasına, panele ve özel oturlara katılacak, bildiri sunacak tüm konuşmacılara, tüm delege ve izleyicilere, Adana Şube Başkanımız nezdinde Şube Yönetim Kurulumuz ve çalışanlarına, Oda Yönetim Kurulumuz adına içtenlikle teşekkür ediyor, etkinliğimizin başarılı geçmesini diliyorum, saygılar sunuyorum. "

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı ise şunları söyledi:

"Hepinizi Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yönetim Kurulu adına sevgiyle, saygıyla, dostlukla selamlıyorum. Makina Mühendisleri Odamızın düzenlediği 8. İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kongresi'nde aranızda bulunmaktan büyük bir onur duyduğumu öncelikle belirtmek isterim. Burada bizleri buluşturan arkadaşlarıma, Düzenleme ve Yürütme Kurulumuza, görüşlerini bizimle paylaşacak bilim insanlarına, uzmanlara, Makina Mühendisleri Odamıza ve Adana Şubesi'nin yöneticilerine, çalışanlarına, emeği geçen tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Birliğimiz, mesleki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ülkemizdeki mühendis, mimar ve şehir plancılarını temsil etmektedir. Onların hak ve çıkarlarını halkımızın çıkarları temelinde korumak ve geliştirmek, mesleki, sosyal ve kültürel gelişmelerini sağlamak ve mesleki birikimlerini toplum yararına kullanmalarının zeminini yaratmakla görevlidir. Bu anlayışla TMMOB meslek alanları üzerinden Türkiye gerçeklerini okumak ve toplumu bilgilendirmek, bu politikaların toplum yararına düzenlenmesi için öneriler geliştirmek ve bunların yaşama geçirilmesi için mücadele etmek zorundadır. Örgütümüz iki yıllık bir çalışma döneminde buna benzer ikiyüzlü aşkın bir etkinlikle kamuoyu önüne çıkmaktadır. Bilim insanları ve konunun uzmanları ve tarflarıyla birlikte oluşturduğumuz bu etkinliklerimizin sonuçlarını da hiç eğilip bükülmeden ilgili ilgisiz her yere her kese ulaştırıyoruz. Bu günkü etkinliğimiz İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği üzerine. Ülkemizin bu gününde bu konuyu sorunları ve çözümleri ile birlikte ortaya koymaya hep birlikte çalışacağız.

Ne bugünkü Türkiye? Hangi ortamda biz İş Sağlığı ve İşçi güvenliğini konuşuyoruz?

Bizim durduğumuz yerden bakıldığında bugünkü Türkiye için parlak sözler söylemek çok olası olmuyor:

Bugünkü Türkiye, sanayisizleşmenin, yatırımsızlığın, plansızlığın; fason ve taşeron üretimin, üretiminin ithal girdiye bağımlı olduğu; tarımın tasfiye edildiği, yeraltı-yerüstü varlıklarının ve bütün ülkenin imara ve rant talanına açıldığı bir ülke.

Bugünkü Türkiye, siyasal temsil, parlamento, kamu yönetimi, hükümet, iktidar erklerinin alışlagelmiş biçimlerini dışlayan bir tarzda yönetilmekte ve "Bir anonim şirket nasıl yönetiliyorsa Türkiye de öyle yönetilmelidir" sözlerinin rahatlıkla sarf edilebildiği, demokrasinin hiçe sayıldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, "kutsal dava", "kutsal yürüyüş" ve bu kapsamda "demokrasi dahil siyasal değerlerin restorasyonu"nun sözünün edilebildiği bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, merkezi kamu yönetimi ve yerel yönetimlerin artık mafyavari rant ilişkileriyle belirlendiği, Sayıştay raporları ile belgelendiği üzere iktidar harcamalarının tamamen denetim dışı kaldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, kalkınma, sanayileşme, planlama, kent, imar ve çevre politikalarının dinamik gücü olan mühendislik, mimarlık, şehir planlama disiplinlerinin tasfiye edildiği; bilim ve teknolojinin önermelerinin yerini rantın ve gericiğin mimari çirkinliğinin aldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, basın özgürlüğünün, haberciliğin temel gereklerinin dışlandığı ve cezalandırıldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, kitle hareketlerinin devlet şiddeti ve ölümle cezalandırıldığı, polisin ağır silahlarla donatıldığı, "kamu düzeni ve güvenliği" söyleminin polis şiddetini meşru kılmaya çalıştığı, yeni "iç güvenlik" yasası ile polis zorunun yasal güvenceye kavuşturulduğu bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, üniversitelerin özel güvenlik aygıtları ve karakollarla kuşatıldığı, rektörlerinin cumhurbaşkanına bağlı olduğu, yedek işgücü ve işsizlik depolarına ucuz

işgücü hazırlayan bir ülke olmuştur.

Bugünkü Türkiye, "Türkiye'nin konumu itibarıyla biz icat yapamıyoruz, buluş yapamıyoruz. Tarım ülkesiyiz biz. Ara teknik eleman ülkesiyiz biz"; "tarımın köylünün elinden alınması gerekiyor", "tutturmuşlar laiklik elden gidiyor, diye!.. yahu bu millet istedikten sonra laiklik tabii elden gidecek!.. sonra nedir bu laiklik Allah aşkına?.. bu ne menem şey?", "hem laik hem Müslüman olunmaz.. ya Müslüman olacaksın ya laik", vb. vb. sözler sarf edenlerin yönettiği Osmanlıcı, İslamcı, şizofrenik bir ülke görünümü almıştır.

Bugünkü Türkiye, "düşünmezsen Kürt sorunu yoktur", "kardeşim ne Kürt sorunu ya? Artık böyle bir şey yok" diyenlerin Kürt sorununda "çözüm süreci" yürüttüğü, "açılım" yaptığı, Türk-İslam sentezini Kürt-İslam sentezi üzerinden güçlendirmeye ve onu da "ümme" arkaikliğine tabi kılmaya çalıştıkları bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, kadın emeği, kimliği ve bedeninin bir bütün olarak sömürüldüğü, nesneleştirildiği, kadın cinayetlerinin ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin arttığı, çocukların her tür istismara uğradığı, sokaklarında Türkiyeli-Suriyeli kadın ve çocukların dilenci yapıldığı, istismar edildiği bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, anti-demokratik seçim barajı, anti demokratik siyasi partiler ve seçim yasalarının meşruiyet kazandığı bir diktatörlük ülkesi haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, istisnaların kaide/kural, olağanüstü hal-lerin olağan hal olarak anlaşıldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, modern cumhuriyetin, laikliğin, demokrasinin, parlamenter temsili rejimin, kuvvetler ayrılığının, yargı bağımsızlığının, Danıştay ve Yargıtay'ın, basın, örgütlenme, toplanma, tüm demokratik hak ve özgürlüklerin yok edilmesine yönelik, hukuka aykırılıklarla dolu bir ortamda emek sömürüsü cenneti ve işçi katliamlarının mekânı olmuştur.

İşte bizim açımızdan böyle ifade edilen bugünkü Türkiye'de İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği konusunu hep birlikte konuşacağız. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusu; insan odaklı bir mesleğin uygulayıcılarının örgütü olan TMMOB'nin önemli çalışma alanlarından, mücadele alanlarından birini oluşturuyor. Bu kongrede de uzmanlar konuyu tüm yönleriyle tartışacaklar.

TMMOB'nin konuya ilişkin yaptığı tüm çalışmalarının sonunda dile getirdiği "işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili düzenlemelerin sorunlu olduğu" her yıl artan iş kazaları ile kendini göstermektedir. Öyle ki artık, yalnız biz değil medya bile "iş kazası" yerine "iş cinayeti" sözünü kullanmaktadır. İşçi sağlığı ve iş güvenliğinde temel amaç; çalışanların sağlığına zarar verebilecek hususların önceden belirlenerek gereken önlemlerin alınması, iş kazası geçirmeden, meslek hastalıklarına yakalanmadan, sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışmalarının sağlanması, çalışanların ruhsal ve bedensel bütünlüğünün korunmasıdır.

İşyerinde sağlık ve güvenlikle ilgili şartları sağlamak işverenin öncelikli ödev ve sorumluluğudur. Çalışanlar da bu doğrultuda alınan tedbir ve talimatlara uymakla yükümlüdürler. İlgili düzenlemeleri hazırlamak ve uygulanmasını denetlemek ise elbette devletin görevidir. Bu ise ancak tarafların uzlaşma içerisinde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin önemine inanmaları ile mümkündür.

Ne yazık ki, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu da, sorunun merkezine inen ve ona göre çözümler üreten bir yasa değildir, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iş cinayetleri ve ölümler artarak devam etmektedir. Bu yasadaki en önemli sıkıntılardan biri iş yerinde "kaza" olduğunda, sorumlu tutulacak kişilerin yine aynı işyerinde ücretli olarak çalıştırılan mühendisler olmasıdır. Yasa, iş kazalarında işverenlerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaya yönelik bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için işyerlerinde "önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği" anlayışı yerleştirilmelidir. Yaşanan her olaydan sonra söylendiği gibi "ölümler kader" değildir. Aksine cinayetleri sorumluları işyerinde gerekli tedbirleri almayan işverenler ve gerekli denetimleri yapmayan ilgili bakanlıktır.

Çalışma hayatının yeniden düzenlenmesi, çalışma şartlarının iyileştirilmesi, işçi ölümlerinin durdurulması için mücadele etmek, kendini emekten yana konumlandırarak TMMOB'nin tarihi görevidir. Bu görevi yerine getirme bilinciyle TMMOB; iş cinayetleri ve işçi ölümlerini ülkemizin sosyo-ekonomik ve demokrasi sorunları ile birlikte bir bütün olarak ele almakta, insanca çalışma koşullarının oluşturulmasını insanca yaşama hakkı ve talepleri ile birleştirmektedir.

Ne yapılmalıdır? Esnek ve kuralsız çalışmayı, işçileri başka

işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri bu dayan 4857 sayılı İş Yasası ve ilgili mevzuat, öznesi "insan" olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır.

50'den daha az işçi çalıştırılan iş yerlerinde de İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının kurulması gereklidir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetleri bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları kapsamalı; sektör ve kurum farkı gözetmeksizin tüm işyerleri için geçerli olmalıdır. Kurulların eğitilmiş ve yetkilendirilmiş kişilerden oluşturulması sağlanmalı ve tarafların eşit sayıda temsil edildiği demokratik yapılar olarak düzenlenmeli, tavsiye değil yaptırım gücüne sahip kurullara dönüştürülmelidir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin sunumu için belirli işçi sayısı aranmamalı; uygulamalar devlet memurları, kendi hesabına çalışanlar, tarım kesimi gibi yaptığı iş ve çevresinden etkilenen tüm çalışma hayatını kapsamalıdır.

"İş Güvenliği Mühendisliği" kavramı, TMMOB'nin belirlediği şekilde tanımlanmalı, 50'den fazla işçi çalıştıran sanayi işletmelerinde "tam zamanlı" iş güvenliği mühendisi çalıştırılması zorunlu hale getirilmelidir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin kamusal bir hizmet olarak algılanması sağlanmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda çalışma koşulları arasındaki nedensel ilişkileri araştırarak ve bilimsel araştırma yapacak kurumlar oluşturulmalı, eğitim kurumları bu konuda özendirilmelidir. Eğitim ve öğretim müfredatı, orta öğrenimden başlanarak işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli, bütün okullarda işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimi verilmeli, üniversitelerin ilgili fakültelerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği kürsüleri kurulmalıdır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimine önem verilmeli, eği-

tim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır. Eğitimler, ilgili meslek örgütleri tarafından verilmeli, bu eğitimler özerk olmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri, işyeri mekânı, teknoloji, üretimde kullanılan hammadde, üretilen ürün, ergonomi, çalışanların sağlığının korunması v.b. konular proje aşamasında planlanmalıdır. Üretim sürecinde kullanılan ekipmanlar ve kişisel koruyucular, ilgili standart ve mevzuata uygun olarak üretilmelidir. Bu konuda zorunlu standartlar oluşturulmalı; üretim, satış ve kullanım sırasında mutlaka denetim yapılmalıdır. Standart dışı malzemelerin piyasaya girişi ve sunumu engellenmeli ve bu konuda bir denetim ağı oluşturulmalıdır.

Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. İş kazası araştırmaları gerçekçi ve güvenilir olmalıdır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır. Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır.

Bu kongrede değinmeden geçemeyeceğim. Tarihimizin en büyük işçi katliamı tam 11 ay önce Soma'da yaşandı. Soma'da 13 Mayıs günü yaşanan bu facianın, bu katliamın sebebi, uygulamaya konulan özelleştirme, taşeronlaştırma, rodevans, örgütsüzleştirme, sendikasızlaştırma, köleci çalışma sistemi, kamu madenciliğinin yok edilmesi ve kamu kurumlarında uzun yıllar sonucu elde edilmiş olan madencilik bilgi ve deneyim birikiminin dağıtılması gibi neoliberal politikalar. Soma'da yaşanan kaza değil cinayettir. 301 maden emekçisinin ölümü kader değil katliamdır. Somada yaşanan facianın sebebi, madenciliği, mühendisliğin bilim ve tekniğinden uzaklaştırma ve mühendisi işverenin insafına bırakan yanlış madencilik politikalarıdır.

Türkiye'de özellikle AKP iktidarı döneminde uygulanan politikalarla üretim; teknik bilgi ve alt yapı olarak yetersiz, deneyimi ve deneyimli uzmanı bulunmayan kişi ve şirketlere bırakılmıştır. Kamusal denetimin de yeterli ve etkin bir biçimde yapılamaması iş cinayetlerinin Soma'da olduğu gibi katliama dönüşmesine neden olmuştur.

Bugüne kadar uyarılarımızın hiçbirini dikkate almayan hükümet; "Bu işin fitratında var" diyerek bilim ve tekniğin karşısında olduğunu ilan etmiştir. Katliamın baş sorumlusu siyasi iktidardır.

Kuralsız ve denetimsiz çalışma yaşamına mahkum edilen emekçilerle birlikte mühendisler, mimarlar ve şehir planacıları da faciaların odağına konularak, sorumlu tutulmaya çalışılmaktadır. Bu ortamı yaratan gerçek sorumlular, devlet, hükümet, işyeri sahipleri bu şekilde kendilerini temize çıkarmaya çalışmaktadır. Bizlere düşen görev, gerçek sorumlulardan hesap sorulması için mücadele etmektir. Soma faciasında yaşamlarını kaybeden meslektaşlarımızın ve işçilerin ailelerinin haklarını savunmak, aynı zamanda bundan sonraki katliamların önüne geçecek, yeni can kayıplarının engellenecektir.

Soma faciası bizlere bir kez daha göstermiştir ki; kuralsız, esnek çalışma dayatması, resmiyette olup fiiliyatta olmayan sendikal anlayışlar, resmiyette olup gerçekte olmayan denetimler sürdüğü sürece facialar son bulmayacaktır. Türkiye'nin en büyük işçi katliamının yaşandığı Soma katliamının bugün başlayan davasında gerçek sorumluların ortaya çıkarılması ve hesap sorulması için bu davanın sonuna kadar takipçisi olacağız.

Hepimiz biliyoruz. TMMOB İş cinayetlerine karşı duyarlılığın artması için Kozluca faciasının yıldönümü olan 3 Mart tarihini İş cinayetleri ile mücadele günü olarak ilan etmiştir. Geçtiğimiz 3 Mart'ta da diğer emek meslek örgütleri ile birlikte ülkemizin örgütlü olduğumuz her yerinde kitlesel basın açıklamaları yaptık.

İş Güvenliği ile ilgili olarak başlattığımız ve yeni meclisin oluşmasına kadar sürecek olan imza kampanyasında da "Kaza, Kader, Fitrat Değil Cinayet" diyerek iş cinayetlerinin durdurulmasını ve somut taleplerimizi paylaştık. Bu kampanyamıza ilgi her geçen gün büyüyerek artmaktadır.

Ayrıca Soma katliamının yıldönümünde 13 Mayıs 2015 tarihinde başta Soma olmak üzere ülkenin her yerinde emek meslek örgütleri olarak kitlesel basın açıklamaları yaparak işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili gerçekleri kamuoyu ile paylaşacağız. 16 Mayıs 2015 Cumartesi günü Soma'da hep birlikte bir miting yaparak Soma halkı ve maden emekçileri ile birlikte "Kaza Değil Cinayet, Kader Değil Katliam" gerçeğini bir kez daha dile getireceğiz.

İş cinayetleri kader değildir! İş cinayetleri engellenebilir, yeter ki bilimin ve tekniğin gereği yapılınsın! Yeter ki; her çalışmanın öznesi insan olsun!"

VIII. ULUSAL İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRİSİ YAYIMLANDI

Odamız adına Adana Şubesi yürütücülüğünde, 16-18 Nisan 2015 tarihlerinde Adana'da Çukurova Üniversitesinde gerçekleştirilen VIII. Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kongresi'nin Sonuç Bildirisi açıklandı.

Davutpaşa'da, Tuzla'da, Kemalpaşa'da, Dursunbey'de, OSTİM'de, İvedik'de, Elbistan'da, Kozan'da, Ergenüğü'nde, Esenyurt'ta, Gaziantep OSB'de, Zonguldak Kozlu'da, Samsun Bakır İşletmesi'nde, Mecidiyeköy'de, Soma'da, Şırnak'ta, Ermenek'te ve bütün iş cinayetlerinde hayatını kaybeden işçileri saygıyla anıyoruz.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nın Adana Şubesi yürütücülüğünde düzenlediği VIII. Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kongresi, 16-18 Nisan 2015 tarihlerinde Adana'da Çukurova Üniversitesinde gerçekleştirilmiştir.

Kongreye 423'ü delege olmak üzere toplam 1.521 kişi katılmış, düzenlenen sergiye 10 firma, kurum ve kuruluş katılmıştır. ILO Türkiye Temsilciliği, Üniversiteler, TTB, DİSK, HAK-İŞ, TESK, MMO, TMMOB'ye bağlı diğer Odalar, meslek örgütleri, kamu ve özel kurum ve kuruluşları, mühendisler, doktorlar, işçiler, hemşireler, öğrenciler, sağlık personeli ve ilgili teknik personelin katılımıyla yapılan kongrede 53 sözlü, 68 poster bildiri sunulmuş, biri açılış paneli, 16'sı özel olmak üzere toplam 31 oturum yapılmıştır.

Kongre kapsamında düzenlenen işçi sağlığı iş güvenliği konulu fotoğraf yarışmasına 43 katılımcı 151 fotoğraf ile katılmıştır. Bu fotoğraflardan 30'u kongre süresince sergilenmiştir. Fotoğraf yarışmasında ilk üç dereceye giren fotoğraflara ödül verilmiş, ayrıca MMO Adana Şubesi ve Adana Tabip Odası özel ödülleri verilmiştir.

Kongrenin panel ve oturumlarında işçi sağlığı ve iş güvenliği alanı üzerine önemli tespitler ve öneriler yapılmıştır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunlarının doğru çözümlere kavuşturulmasına yönelik güvenlik önlemlerinin geliştirilmesi, mesleğimiz ve Odamızın temel görevleri arasındadır. Odamız uzmanlık alanlarımızla ilgili tüm dallarda olduğu gibi işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda geliştirici, iyileştirici çalışmalara katkıda bulunmayı en önemli görevlerinden biri olarak görmektedir.

Odamızın 2001 yılından bu yana düzenlediği kongrenin, özellikle bu konuya ilişkin duyarlılıkların yerleşmesinde

önemli bir rolü bulunmaktadır. Kongrelerimizde şekillenen bütünlüklü öneriler ve Oda Raporlarımız bu konuda çalışma yapan kesimler için önemli bir başvuru kaynağı olmuştur.

Türkiye her 100 bin çalışan başına düşen ölümlü iş kazalarında Avrupa'da birinci, dünyada üçüncü sırada yer almaktadır. İş kazası sonucu sürekli iş göremezlik sayısında belirgin bir artış söz konusudur. İş kazası sonucu ölüm sayısı 2004'te 543 iken 2013'te 1.360'a, 2014'te 1.886'ya yükselmiştir. İş kazası sonucu ölümler, 2013 yılında, 2012'ye göre yüzde 83 oranında artmıştır. 2012 yılı iş kazası sayısı 74.871 iken 2013 yılında iş kazası sayısı 191.389 olmuştur. 2013'te, 2012'ye göre iş kazalarında yüzde 291 oranında artış olmuştur. Meslek hastalıklarında durumumuz çok trajiktir, meslek hastalığı olgu sayısı gerçeğinden çok düşük gösterilmektedir. 2013 yılında çalışan sigortalı sayısına göre yaklaşık 75 bin civarında meslek hastalığı tespit edilmesi gerekirken SGK istatistiklerinde tespit edilen meslek hastalığı sayısının 371 olması, kamuoyunun takdir edeceği üzere anlaşılır bir durum değildir.

İş kazaları, meslek hastalıkları "kader" değildir. İş kazalarını, meslek hastalıklarını "işin gereği" olarak gören anlayış yeni iş cinayetlerine davetiye çıkarmakta, önlem almamayı anlayışla karşılamaktadır. Bu yaklaşımın hep karşısında olacağımızı ilan ediyoruz.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 2012 yılının ortasında yürürlüğe girmesinden sonra da iş cinayetleri artarak sürdü ve "mükemmel" bir yasa çıkardığını söyleyen siyasi iktidar her toplu ölümden sonra "mükemmel" yasayı değiştirme gereği duydu.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra ikinci kez gerçekleştirilen kongremizin önemli tartışma başlıklarından biri de bu yasa olmuştur. Bu yasada defalarca yapılan değişiklikler ile 2015 yılında yapılan değişiklikler, sorunun köklerine inen, köklü çözümler üreten bir içerikte değildir. 2010-2012 arasında yaşanan toplu ölümler üzerine kamuoyunu yatıştırıcı bir

tarzda gündeme getirilen yasada, 2014 yılında Soma, Torunlar İnşaat ve Ermenek'te yaşanan toplu katliamlar üzerine yine kamuoyunu aldatmaya yönelik değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişikliklerin iş cinayetlerini ve meslek hastalıklarını önleyici bir yeterlilikte olmadığı, kongremiz tarafından tespit edilmiştir. Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iş kazaları, iş cinayetleri ve ölümler, artarak devam etmektedir.

6331 sayılı Yasanın hazırlanması ve değişikliklerin yapılması sürecinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı hep tek başına davranarak, sendikaların ve meslek örgütlerinin görüşlerini önemsemeyerek hep yanlış kararlar almıştır.

Çalışma yaşamını yalnızca 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'ndan ibaret saymak mümkün değildir. Çalışma yaşamı, başta 4857 sayılı İş Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu olmak üzere birçok yasa ile biçimlendirilmektedir. 2003 yılında yürürlüğe konulan 4857 sayılı yasa ile çalışma yaşamı tamamen esnekleştirilmiş, örgütsüzlük artmış, taşeronda çalışma kat kat artmıştır. İş cinayetlerinin artmasında 4857 sayılı yasa ile getirilen esnek çalışma biçimlerinin önemli bir payı olmuştur.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması öncelikle işverenin görevidir, işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanmasında tüm çalışanların görev alması gerekir. Uzmanlar ve hekimler burada önemli bir rol üstlenecektir. Ancak, 6331 sayılı yasadaki diğer düzenlemeler gibi, uzman ve hekimlere ilişkin düzenlemeler yalnızca işveren çıkarlarını gözetmektedir.

Mevzuatta "iş güvenliği uzmanlığı" tanımı, mühendisler ile diğer meslek gruplarını aynı statüde ele almıştır.

Odalardan verdiği iş güvenliği mühendisi sertifikaları 6331 sayılı yasa ile görmezden gelinerek, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı eğitimleri özel dersanelere bırakılmış ve birkaç yıl içerisinde "uzman" sayısı 100 bini aşmıştır. Her kazadan sonra, işyerinde ücretli olarak çalıştırılan uzmanlar ve hekimler sorumlu tutulmuştur.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin özel sektör eliyle yürütülmesini hedefleyen düzenlemeler sonucu ülkemizdeki Ortak Sağlık ve Güvenliği Birimi (OSGB) sayısı 2 bin üzerine çıkmıştır.

Kongrenin panel ve oturumlarında sunulan görüş ve bil-

tmmob
makina mühendisleri odası

VIII. Ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kongresi

Kongre Tarihi : 16 - 18 Nisan 2015
Kongre Adresi : Çukurova Üniversitesi Mithat Özsan Amfisi Balcalı - ADANA
Düzenleyen Şube : TMMOB Makina Mühendisleri Odası Adana Şubesi
İletişim : Tel : 0 322 232 64 20 Fax : 0 322 232 64 19 Gsm : 0 530 640 91 75
e-posta: isgadana@mno.org.tr http://isgkongresi.org

diriler ile yapılan tartışmalar sonucu işçi sağlığı ve iş güvenliği (İSG) alanında atılması gereken bütünlüklü adım, önlem ve düzenlemeler, aşağıda kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

► İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili ulusal politikaların oluşturulması, kararların alınması ve işyerlerinde denetim bugüne kadar diğer sosyal tarafların görüşleri önemsenmeden tek başına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) tarafından alınmıştır. Gelinek nokta göstermektedir ki; ÇSGB doğru kararlar almamakta, uygulayamamaktadır. Bu nedenle Sendikalar, Üniversiteler, TMMOB, TTB, ÇSGB ve Sağlık Bakanlığı'nın katılımı ile idari ve mali yönden bağımsız, çoğunluğunu emek örgütlerinin oluşturduğu ulusal bir Enstitü oluşturulmalıdır.

"Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi" bileşenleri, hükümet ve işveren ağırlıklı bir yapıdan çıkartılmalı, çalışan ve meslek örgütleri ağırlıklı hale getirilmelidir. Bu konseyin kararları tavsiye niteliğinden çıkarılarak yönlendirici ve fonksiyonel bir yapıya kavuşturulmalıdır.

► Sosyal hukuk devletinde iş yasaları çalışanların hakkı-

nı korumak ve geliştirmek amacını temel ilke edinirken, 4857 sayılı İş Yasası ile başlayan 6331 sayılı Yasa ve Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Yasası ile devam eden süreçte yapılan bütün düzenlemeler işverenlerin çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiştir. Esnek ve kurlsız çalışmayı, geçici iş ilişkisini, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan bu yasa ve diğer düzenlemeler iptal edilmeli ve konunun taraflarının katılımı ile demokratik bir yasa çıkarılmalıdır. İş mevzuatı, eksenini "insan" olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır. İş Yasası ile İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası başta olmak üzere, tüm mevzuat ve denetim mekanizması İşçi Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsünün görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmelidir.

Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TSE başta olmak üzere, diğer bakanlıklar tarafından yapılan ilgili düzenlemelerde, diğer ilgili ve düzenleme yapan bakanlıklarla işbirliği içinde olunmalıdır.

► BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 23. maddesinde belirtilen "Herkesin, kendi özgür seçimiyle belirlediği bir işyerinde, adil ve elverişli çalışma koşullarında çalışma hakkı vardır" yaklaşımına uygun olarak, iş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için işyerlerinde "önce insan, önce sağlık, önce işçi güvenliği" anlayışı yerleştirilmeli, üretim süreçlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği önlem ve uygulamalarına öncelik verilmelidir. Yapılacak tüm düzenlemelerde işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanmasında asıl sorumluluğun işverende olduğu gerçeğinden uzaklaşılmalıdır.

► İş güvencesi ile işçi sağlığı ve iş güvenliğinin birbirini tamamladığı gerçeğinden hareketle, tüm çalışanlar insana yakışır "norm ve standartta" bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmalıdır. Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır. Sendikalaşmanın önündeki engeller kaldırılmalı, çalışanların sosyal ve ekonomik yaşamları iyileştirilmelidir.

6331 sayılı Yasa ile, "ağır ve tehlikeli işler" kavramı ve işyerlerine "işletme belgesi" alınması zorunluluğu kaldırılmıştır. Ağır ve tehlikeli işler kavramının yasadan çıkarılması ve ilgili yönetmeliğin iptali çocukların, gençlerin, kadınların korunmasız olarak çalıştırılması; işletme belgesinin kaldırılması da işyerlerinin daha az denetimi an-

lamına gelmektedir. Yapılacak düzenlemelerde çocukları, gençleri, kadınları koruyucu hükümler yer almalıdır. Önceki yasalarda bulunan "işyeri kurma izni" ve "işletme belgesi" alınması zorunluluğu da yeniden mevzuatta yer almalıdır.

► İSG ile ilgili düzenlemeler ve uygulamalar, bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları (ev hizmetlerini, hükümlü ve tutuklular dâhil) kapsamalıdır.

Kamu kuruluşlarında ve 50'nin altında çalışanın olduğu az tehlikeli işyerlerinde, uzman ve hekim çalıştırılması uygulaması, 2016 Haziran ayı beklenmeden hemen başlatılmalıdır.

► Ülkemizdeki iş kazalarının büyük bir çoğunluğunun küçük ölçekli işyerlerinde olduğu gerçeği göz önünde bulundurularak İSG Kurulu oluşturma zorunluluğunun en az 30 çalışanın bulunduğu işyerlerinde zorunlu hale getirilmeli, kademeli olarak bu sayı daha da aşağıya çekilmelidir.

İşyerinin bir bütün olduğu gerçeğinden hareketle bir işyerinde tek bir İSG Kurulu olmalıdır. Kurul oluşturulması ve karar mekanizmaları demokratikleştirilmelidir.

Çalışan temsilcilerinin iş güvenceleri sendika temsilciliği ile eş düzeye getirilmelidir.

► İşyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması bir ekip işidir. Bu ekipte hekimler, mühendisler, teknik personel, sağlık personeli ve diğer birçok personel yer almalıdır. 4857 sayılı İş Yasası ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nda mühendislik kavramı göz ardı edilerek, "iş güvenliği uzmanı" tanımı getirilmiş, mühendislik ile teknik elemanlık birbiriyle eşdeğer tutulmuş, iş güvenliği mühendisliği şekli bir yapıya dönüştürülmüştür. İş güvenliği alanında mühendislere de, teknik elemanlara da ihtiyaç vardır, ancak bu ihtiyaç "iş güvenliği mühendisliği" ve "iş güvenliği teknik elemanı" olarak ayrı ayrı tanımlanmalı ve bu yapı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmelidir.

İş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri ve İSG konularında görev yapan tüm personelin mesleki bağımsızlık, çalışma süreleri, yıllık izinleri, kişisel gelişim eğitimleri vb. hususlar yeniden düzenlenmelidir.

50'den fazla çalışanın bulunduğu sanayi işletmelerinde "tam zamanlı" iş güvenliği mühendisi çalıştırılması zorunlu hale getirilmelidir.

10'dan az çalışanın bulunduğu işyerlerinde, İSG hizmet bedelinin karşılanmasında SGK prim kaynakları kullanılmamalı bütçede bu kalem için ayrı bir kaynak tahsis edilmelidir.

► Lisans sonrası işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimlerinin üniversiteler, TMMOB'ye bağlı ilgili meslek odaları ve TTB tarafından verilmesi, sertifikalandırılması, çağdaş yaklaşımların böylelikle ülkemize kazandırılması hedeflenmelidir.

6331 sayılı Yasa ile işverenlerin önlem alma yükümlülüğü ve devletin denetim görevi azaltılarak, sorumluluk iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri ve çalışanlara yüklenmiştir. İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının yaptıkları tespitler, saptadıkları gereklilik ve öneriler yerine getirilmeden iş kazası ve meslek hastalıklarından sorumlu tutulmaları ve belgelerinin askıya alınması, gerçeklerle bağdaşmamaktadır. İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının mesleki bağımsızlıkları ve iş güvenceleri korunmalıdır. Bakanlık kamusal denetim yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Hekimler de iş müfettişi olarak istihdam edilmelidir.

Uzman ve hekim tarafından "tespit ve öneriler defteri"ne yazılan hususların, İSG KATİP sistemine girişinin yapılmasını sağlayacak bir altyapı oluşturulmalıdır. Buraya girilen bilgiler anında ÇSGB tarafından izlenmelidir.

► Ülkemizde son dönemlerde yaşanan iş kazaları göstermektedir ki; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı başta olmak üzere birçok bakanlığın ve bakanlık personelinin kazaların meydana gelmesinde kusurları bulunmaktadır. Bu nedenle iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucunda bakanların ve bakanlık görevlilerin yargılanmasının önündeki engeller kaldırılmalıdır.

► Kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının asli görevlerinin yanında aynı kurum içinde veya diğer kurum ve kuruluşlarda görevlendirilmeleri, ek iş yükü ile uzmanlığın belirli bir yetkinlikle uygulanmasını ortadan kaldıracı niteliktedir. İşyeri Hekimleri ve İş Güvenliği Uzmanlarına başka görev verilmemelidir.

► Tüm çalışanlara hak ve sorumlulukları ve İSG ile ilgili sürekli eğitim verilmeli, bu eğitimler, işverenin süre ve içeriğe müdahalesi önlenecek tarzda gerçekleştirilmelidir.

Eğitimler ilgili meslek örgütleri tarafından verilmelidir.

► Eğitim ve öğretim müfredatı, ortaöğretimden başlanarak İSG konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli, bütün okullarda İSG eğitimi yapılmalı; iş güvenliği uzmanı yetiştiren yükseköğretim kurumlarında işçi sağlığı-güvenliğinin zorunlu ders olması ile yetinilmemeli, üniversitelerin ilgili fakültelerinde İSG ana bilim dalları kurulmalıdır.

► Çalışanlar ile işverenler arasında İSG duyarlılığı ve bilincinin oluşması sağlıklı ve güvenli işyerinin oluşumu ile paralellik taşımaktadır. Bunun için güvenlik kültürü, aile kültürü, toplumsal işçi sağlığı kültürü bir arada oluşturulmalı ve özendirilmelidir.

► SGK tarafından yayımlanan İş Kazası ve Meslek Hastalıkları İstatistikleri gerçekleri yansıtmaktan çok uzaktadır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır.

Bakanlık, SGK tarafından yapılan incelemeler sonrası hazırlanan iş kazaları ve meslek hastalıkları inceleme raporlarına ilişkin olarak kamuoyu ile sadece sayılar değil kaza ve hastalıkların kök nedenlerine inilebilecek detaylı analizler de paylaşmalıdır.

► Meslek Hastalıkları Hastanesi veya kliniklerinin sayısı artırılmalı, hekim ve işçi eğitimi dâhil, meslek hastalıklarının tespitine yönelik çalışmalar ivedilikle yapılmalıdır.

► Dünyada ve ülkemizde ürkütücü boyutlara ulaşan çocuk emeği sömürüsü ortadan kaldırılmalı, çocuk işçiler rehabilite edilerek, örgün eğitime yönlendirilmelidir.

► Ucuz işgücü olarak görülen kadınlara ve kadın emeğine yönelik tüm olumsuz uygulamalar kaldırılarak eşit işe eşit ücret uygulamaları ile istihdamda fırsat eşitliği sağlanmalıdır.

Kamu kurumu niteliğinde bir meslek odası olmanın sorumluluk ve bilinciyle, ülkemizde kanayan bir yara olan işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda geliştirici ve iyileştirici çalışmalara katkı vermeye hazır olduğumuzu, bu yöndeki mücadelemizi sürdüreceğimizi kamuoyuna duyururuz.

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

12. ULUSAL TESİSAT MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRİSİ YAYIMLANDI

Odamız adına İzmir Şube yürütücülüğünde, 8-10 Nisan 2015 tarihlerinde MMO Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi'nde gerçekleştirilen 2. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi'nin Sonuç Bildirisi açıklandı.

İlki 1993 yılında düzenlenen, 22 yıllık bir birikim ve geleceği olan, 12. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi 8-10 Nisan 2015 tarihleri arasında TMMOB Makina Mühendisleri Odası adına İzmir Şubesi yürütücülüğünde "Sağlık için Isıl Konfor ve İç Hava Kalitesi" ana temasıyla MMO Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi - İzmir'de düzenlenmiştir. Kongre ile birlikte düzenlenen TESKON+SODEX fuarı da Hannover Messe Sodeks Fuarı A.Ş. tarafından aynı tarihlerde gerçekleştirilmiştir. Kongre ve fuar etkinliklerinin tamamı MMO Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi'nde bulunan 13 salon ve fuar alanında gerçekleştirilmiştir. Kongre 17 kurum ve kuruluş ile 13 üniversite tarafından desteklenmiş olup, kongre boyunca toplam 72 oturumda, 9'u yurtdışından katılan konuklar tarafından toplamda 209 adet bildiri sunulmuştur.

Kongre sırasında toplam 7 sempozyum, 4 seminer, 20 kurs, 3 panel, 2 açılış konferansı, 3 sabah toplantısı, 2 Forum ve Termodinamik Eğitimi konulu 1 toplantı gerçekleştirilmiştir. Kongre ile paralel düzenlenen TESKON+SODEX Fuarına, sektörde ürün ve hizmet üreten temsilcilikleri ile birlikte 156 kuruluş katılmıştır. Kongreyi 1550`si kayıtlı delege olmak üzere, 3300`ü aşkın mühendis, mimar, teknik eleman ile üniversite, meslek yüksek okulu ve meslek lisesi öğrencisi izlerken, fuar 6825`ü aşkın kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

Her Kongre, bir öncekinden daha fazla katılımcı, bildiri, kurs, seminer, sempozyum, oturum sayısına ulaşmayı hedefler. TESKON 2015'te bu hedefe ulaşmış ve bu güne kadar düzenlenen en kapsamlı kongre olmuştur.

Oturlarda, tesisat mühendisliği alanındaki bilimsel, teknolojik gelişmeler ve uygulamalar ile sektörde yapılan AR-GE çalışmalarının tanıtıldığı, bilgi ve deneyimlerin paylaşıldığı bildiriler sunulmuştur. Bilimsel/Teknolojik Çalışmalar başlıklı oturumlarda, tesisat mühendisliği ve ilgili alanlarda uluslararası ölçekte yenilik getiren teorik veya deneysel özgün araştırma sonuçları sunulurken, se-

miner ve sempozyumlarda ise uluslararası ölçekte yapılmış uygulama ve araştırmalar tartışılmıştır.

12. Kongre; bina fiziği, binalarda enerji performansı, jeotermal enerji, iç hava kalitesi vb. alanlarda disiplinler arası ortak çalışmaların sunulduğu önemli bir platform haline gelmiştir.

Kongrede gerçekleştirilen oturumlar aşağıda belirtilmiştir.

SEMPOZYUMLAR: 7

- Bina Fiziği Sempozyumu
- Binalarda Enerji Performansı Sempozyumu
- Isıl Konfor Sempozyumu
- İç Hava Kalitesi Sempozyumu
- Simülasyon ve Simülasyon Tabanlı Ürün Geliştirme Sempozyumu
- Soğutma Teknolojileri Sempozyumu
- Termodinamik Sempozyumu

SEMİNERLER: 4

- Bacalar Semineri
- İç Çevre Kalitesi Seminerleri
- Jeotermal Enerji Semineri
- Yalıtım Semineri

KURSLAR: 20

- Binalarda Kojenerasyon/Trijenerasyon Sistemleri Uygulamaları
- Binaların Performansının Değerlendirilmesinde Ekserjik Yaklaşımların Kullanılması ve Binalarda Ekserjik Yönetimi
- Endüstriyel Havalandırma Sistemleri

- Endüstriyel Tesislerde Seyreltme Havası Hesabı ve Tasarımı
- Hastane Hijyenik Alanlar Proje Hazırlama Esasları
- İklimlendirme Sistemlerinde Gürültü Denetimi Teorisi ve Pratik Hesaplamaları
- Medikal Gaz Tesisatı
- Mutfak Havalandırması
- Sanayide Enerji Verimliliği ve Uygulamaları Sistem Seçimi
- Soğutma Sistemleri, Hesapları ve Modellemesi
- Soğutma-Klima Sistemlerinde Bakım ve Arıza Bulma Teknikleri
- Sprinkler Sistemleri Projelendirme Esasları
- Su Şartlandırma
- TAD (Test Ayar Dengeleme) ve Commissioning Çalışmaları
- Uygulamalı Psikrometri ve İklimlendirme
- VAV ve Laboratuvar Sistemlerinin Uygulaması, Seçimi ve Bina Otomasyon Sistemlerinde Kontrolü
- Yenilenebilir Enerjiye Giriş
- Yürürlükteki Sığınak Yönetmeliği, İçeriği ve Havalandırma Hesapları
- Yüzme Havuzları Filtrasyon Tesisatı Projelendirme Esasları

PANEL:

- Yükseköğretim Kurulu Aracılığı ile Mühendislik Mesleğinin Değiştirilmesi ve Dönüştürülmesi
- Mekanik İhalelerde Tasarım, Şartnameler, Keşif Özeti Arasındaki Çelişkilerin veya Eksikliklerinin Uygulama Kalitesine Etkileri
- Bütünleşik Tasarım ve Uygulayıcı Beklentileri

FORUM:

- Bina Sertifikalandırma Sistemleri; Mevcut Durum, Sorunlar, Eksiklikler, Çözümler
- Son Yönetmelik Değişikliklerinin Getirdikleri, Gövdükleri ve Bıraktıkları Sorunlar

Kongre açılış oturumunda William P. BAHNFLETH (ASHRAE), "ASHRAE Bina Enerji Etiketleme Programı" ve Ulla HAVERINEN-SHAUGHNESSY (National Institute for Health and Welfare) ise "Enerji Verimliliği ve İç Çevre Kalitesi" başlıklı sunumları gerçekleştirmişlerdir.

Termodinamik Sempozyumu içerisinde düzenlenen "Termodinamik Eğitimi" konulu toplantıda bütün bilim dallarını ilgilendiren bir dal olması tesbitiyle, yaşam kalitesi ve yaşam düzeyinin yükseltilmesine etkisi vurgulanarak, eğitiminde kalıplardan uzak, öğrenmeyi öğretme prensibiyle hareket edilmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Kongre kapsamında düzenlenmesi geleneksel hale gelen sabah kahvaltısı toplantılarında, Lisans Seviyesinde İklimlendirme Eğitiminin Geliştirilmesine Yönelik Tecrübelerin Paylaşılması ve Üniversitelerimizde Yeni Uygulamalara Başlanması, "Tesisatta Tasarımcıların Sorunları ve Çözüm Önerileri" ve "İklimlendirme sektörü sivil toplum kuruluşlarının yapılanma ve sosyal konulardaki başarıları-

rını 'rekabetçilik' (rekabetdaşlık) alanına neden taşıyamıyoruz?" konuları ele alınmıştır. Bu toplantılara başta Kongre Düzenleme, Yürütme ve Danışmanlar Kurulu Üyeleri olmak üzere, Oturum Başkanları ile sektör dernek temsilcileri etkin bir katılım sağlamışlardır.

Kongre sonucunda aşağıdaki konuların kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir.

1. Hükümetin Meslek Odalarımızın Sektör Derneklerinin tüm karşı görüşlerine karşın, başta TMMOB yasası olmak üzere, mesleğimizi yakından ilgilendiren imar kanunu ve yapı denetim kanunu ve ikincil mevzuatta yapmaya çalıştığı düzenlemeler yapı denetim süreçlerinde kuralsızlığı ve denetimsizliği getirmekte, güvenli, sağlıklı, konforlu yapıların yapımını engellemekte, mesleğimize, meslektaşlarımıza, sektörümüze zarar vermektedir.

2. 11. Kongre`de ESSİAD tarafından kurulması çalışmaları başlatılan "EHİS-Akredite Test ve Analiz Laboratuvarı Çalışmaları" 12. Kongre açılışında gerçekleştirilen temel atma töreniyle yapım aşamasına geçilmiştir. Yakın zamanda sektörümüze hizmet vermeye başlayacak olan laboratuvara sektörümüz tarafından sahip çıkılması dile getirilmiştir.

3. Meslek içi eğitimin önemi, kurslara yoğun katılım ile kanıtlanmıştır. Meslekte uzmanlık ve belgelendirme çalışmalarında Makina Mühendisleri Odası'nın yanı sıra sektör dernekleri ve üniversiteler de bu süreçlere katkı koymalı ve bu alanda teorik ve uygulamalı eğitim merkezleri hayata geçirilmelidir. Kurslardan "Hastane Hijyenik Alanlar Proje Hazırlama Esasları" adlı kurs MİEM kapsamına alınmalıdır.

4. Ülkemizde hastane hijyenik alanlarının klima ve havalandırma tesisatı, test, devreye alma ve bakımı konusunda zorunlu bir norm olmaması, bu alanda keyfi uygulamalara yol açmakta ve sağlığa aykırı hastaneler ortaya çıkmaktadır. DIN 1946-4 Standartı 2008 versiyonunun zorunlu standart olarak Teknik Şartnamelere eklenmelidir. Bu alanda Odamız tarafından önerilen standart taslağı hazırlık çalışmaları ilgili kurum ve sektör derneklerinin de destekleri alınarak bir an önce standart olarak yayımlanmalıdır.

5. Jeotermal enerji işletmelerin ağırlıklı olduğu bir dönem geçirdiğimiz son yıllarda 2013 yılında yapılan bir önce-

ki seminerde 166 MWe olan kurulu gücün 410 MWe`a ulaşarak 2 yıl içinde %100`den fazla artış sağlandığı gözlenmiştir. Bu artışın çevre ve kaynak korunması açısından sağlıklı olmayabileceği, seminerde tartışılmış ve kontrol mekanizmalarının olmadığına altı çizilmiştir. Ayrıca, bu artışın üretime tam olarak yansımadığının da altı çizilmiştir. Bunun yanında, geçmiş yıllarda yine seminerlerimizde söz konusu edilen, kullanılan santral teknolojisinin de uygun olamayabileceğinden kaynaklanan sorunların çözümü için, ana tema seçilen jeotermal santrallerin teknolojisi üzerine yoğun bilgi aktarımı gerçekleştirilmiş ve onunla ilgili yeryüzü tesislerinin de önemine aktarılan bilgilerle vurgu yapılmıştır. Bu arada, sürdürülebilir işletmeler için, kurulan santrallerin yeraltındaki jeotermal kaynaklarla uyumlu olması gereği üzerinde durularak bu konunun ihmal edildiği yönünde bir kanaat belirmiştir. Öte yandan, doğrudan kullanımdaki kapasiteler için verilen değerlerin en az 3 kat abartıldığı yine seminerde vurgulanmıştır. Son olarak, ülkemizdeki yasal mevzuat ve son yıldaki yönetmelik değişiklikleri tartışılarak, yasa ve yönetmeliklerin yanlışlığından kaynaklanan sorunların yatırımcıları tedirgin ettiği ve onların üzerine gereksiz yük bindirdiği üzerinde durulmuş ve mevcut mevzuat ile bu sorunların giderilemeyeceği kanaati oluşmuştur. Bu bağlamda bu konuda, yeni bir jeotermal yasa ve yönetmeliğinin yapılması konusunda hazırlık çalışmaları yapılması önerilmiş ve bunların çerçevesinde mevcut sorunların çözülebilmesi için yeni yasa ve yönetmelikte birleştirme konusunun mutlaka yer alması gerektiği belirtilmiştir.

6. Gelişmiş ülkelerde ve ülkemizde yapılan araştırmalar, havalandırma çözümleri olmayan okullarda iç hava kalitesinin düşük olduğunu ve bunun sonucunda astım ve astıma bağlı sağlık problemlerinin (öksürme, boğazda kızarıklık, yorgunluk, baş ağrısı vb.) daha fazla olduğunu göstermektedir. Günümüzde, öncelikle kamusal ve toplu kullanım alanlarında hava kalitesinin yeterli olmaması nedeniyle artan astım vakaları ve bulaşıcı hastalıkların görülme sıklığı artmıştır. Okullardaki devamsızlığın ana nedeni de iç hava kalitesi kaynaklı sağlık problemleridir. İç hava kalitesinin uygun olmaması sağlık problemleri doğurduğu gibi, öğrencilerin akademik performansını da etkilemektedir. Düşük iç hava kalitesi dikkati azaltmakta beyin aktivitelerini negatif yönde etkilemektedir. İç hava kalitesi yüksek olan bir okulda, sınavlardaki başarıların, iç

hava kalitesi kötü olan okullara göre %14-15 daha yüksek olduğu görülmüştür. Ülkemizde sınıflardaki öğrenci sayılarının daha fazla olması iç hava kalitesinin bozulmasını ve sebep olduğu olumsuzlukları da hızlandırmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığımız iç hava kalitesinin uygun değerlerde olması için yeni okul projelerinde havalandırma çözümlerini zorunlu kılmalıdır. İzmir`de İzmir İl Müdürlüğü ile ortak yapılan "Okullarda İç Çevre Kalitesi Eğitimleri" kapsamında öğrenciler ve öğretmenlere iç çevre kalitesi konusunda eğitimler verilmiş, bir okulda uygulama yapılmıştır. Eğitim ve uygulama çalışmalarının Türkiye geneline yaygınlaştırılması önerilmiştir.

İç hava kalitesinin geliştirilmesi ile ilgili uygulamalar yanında, ülkemizde iç ve dış hava kalitesinin yerel ve zamana bağlı değerlerinin belirlenmesine yönelik yoğun çalışmalar başlatılmalı ve desteklenmelidir. İnsan sağlığını korumak için zaman-aktivite bütçelerine dayalı olarak kirleticilere maruz kalma sürelerini minimize edecek şekilde iç hava kalitesi rehber değerleri ya da standartları oluşturulmalıdır.

7. Bütünleşik tasarım konusunda ilgili diğer meslek disiplinleri ile birlikte bir çalıştay düzenlenmelidir.

8. Maden havalandırması konusunda yönetmelik bulunmamaktadır (maden, elektrik, mekanik). TMMOB olarak Zonguldak`ta bir çalıştay düzenlenmelidir.

9. Yeşil Bina sertifikalandırılması, yapısal düzenlemelerin yapılması konusunda ilgili kurum ve sektör derneklerinin mutabık kalacağı bir çalışma gerçekleştirilmelidir.

10. 12 Eylül Ürünü olan YÖK`ün üniversitelerimizin eğitim ve işleyişini nasıl kökten bozduğu defalarca masaya yatırılmıştır. 35 yıldır Üniversitelerimizdeki işleyiş ve Yönetimini, eğitim anlayışını bozan en büyük kuruluştur, derhal kapatılmalıdır.

11. Teknik Öğretmenlere mühendislik ünvanı verilmesi son derece yanlış bir uygulamadır. Telifsi olanaksız can ve mal kayıplarına neden olacağı ve mühendislik mesleğinin seviyesini düşüreceği için uygulamaya son verilmiştir.

12. İnternet Üzerinden yada uzaktan eğitim yoluyla Mühendislik Eğitimi verilemez.

13. Üniversitelerimizin değişik Fakülte ve bölümlerinden mezun olanların YÖK tarafından odalara yönlendirilerek mühendislik kaydının yapılmasının istenmesi (ya da denk sayılması, eşdeğer sayılması veya YÖK`ün isteği fark ders sınavından sonra mühendis sayılması vb. uygulamalarda Odalarımızın ve TMMOB nin görüşleri esas alınmalıdır.

14. Uluslararası anlaşmalardan doğan gereklilikler dolaşısıyla Başka ülke şartlarına göre mezun olmuş kişilerin ülkemizde denk veya eşdeğer sayılabilmeleri için bu anlaşmalara mutlaka TMMOB görüşleri esas alınır maddesi konulmalıdır.

15. Teknoloji fakültelerinden mezun olanların mühendislik ünvanı alması uygulaması mühendisi sadece teknolojiyi uygulayan bir niteliğe indirgeyen "teknisyenleştiren" bir anlayıştır. Bu uygulamaya son verilmelidir. Doğru olan uygulama, teknoloji fakültesi mezunlarına mühendislik teknologu unvanının verilmesidir.

16. Yatırımcı beklentilerinin olumsuz anlamda yönlenmesi, tüm paylaşımcılarda (işverenle birlikte, tasarımcı, yüklenici, üretici, tedarikçi) iş yapım kültürünün de olumsuz anlamda gelişmesine neden olmaktadır. Sorunların giderilebilmesi için gelişmiş ülkelerde kabul görmüş pratiklere yönelme imkanı bu yozlaşma içerisinde gerçekleşmemekte, yanlış yöntem ve uygulamalar devam edegelmektedir. Söz konusu olumsuzluk, panel konusu özelinde de tüm ihale dokümanlarına yansımaktadır. Panel sonucunda, en azından panele konu olan olumsuzluğun giderilmesi için; "Mekanik İşler Genel Teknik Şartnamesi"nin kapsamı ve güncellemeye uygun formatının belirlenmesi amacıyla odamız organizasyonunda sektörel sivil toplum örgütleriyle birlikte bir çalıştay düzenlenmelidir.

17. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi ve Sodex Fuarı'nın niteliği ve niceliğiyle çağdaş, demokratik, sanayileşen bir Türkiye yaratılması sürecine katkıda bulunacağı inancı ile yukarıdaki istemlerimizin yaşama geçirilmesinin takipçisi olunarak ve aynı anlayış ile iki yıllık periyotlarda, ulusal ve uluslararası katılımın daha da artırılarak, 13. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi ve Fuarı'nın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI